

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
47

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-2762

**ANALIZY
RYNKOWE**

Redakcja naukowa
Wiesław Dzwonkowski

GRUDZIEŃ 2020

KOMITET REDAKCYJNY:

Marian Podstawka
Stanisław Kowalczyk
Aldona Skarżyńska
Iwona Szczepaniak
Piotr Szajner

RECENZENT:

Paweł Kraciński

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU ZIEMNIAKA:

Wiesław Dzwonkowski

Oceny i komentarze prezentowane w Analizach Rynkowych są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów.
Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji,
które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w publikacji prosimy o podanie źródła.

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Rynków Rolnych i Metod Ilościowych IERiGŻ-PIB
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipki
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
Ark. wyd. 4,23

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Rynek ziemniaków w Europie i na świecie	6
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
II. Produkcja i podaż ziemniaków w Polsce	11
<i>dr Wojciech Nowacki, dr inż. Tadeusz Oleksiak</i> <i>Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB</i>	
III. Popyt na ziemniaki	21
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski, dr hab. Iwona Szczepaniak, prof. IERiGŻ-PIB,</i> <i>mgr inż. Teresa Zdziarska</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
IV. Handel zagraniczny ziemniakami, przetworami ziemniaczanymi i produktami skrobiowymi	28
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
V. Ceny ziemniaków i ich przetworów	34
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	

Mimo gwałtownego spadku cen w okresie wiosennym, w Europie Zachodniej areal uprawy ziemniaków jadalnych został utrzymany na poziomie 2019 r., natomiast miał miejsce jego wzrost w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

W całej UE areal uprawy ziemniaków w 2020 r. wyniósł 1,81 mln ha i był o 3,4% większy niż w roku poprzednim. Dzięki w miarę korzystnym, chociaż bardzo zróżnicowanym warunkom agrometeorologicznym w okresie wegetacji, średnie plony wzrosły w UE, w porównaniu z rokiem poprzednim, o ok. 5% do 338 dt/ha, a w odniesieniu do średniej z ostatnich pięciu lat ich poziom był wyższy o 3,5%. Zbiory ziemniaków w UE zwiększyły się w porównaniu z 2019 r. o ok. 9% i wyniosły 61,2 mln ton. W krajach Europy Zachodniej, mających decydujący wpływ na europejski rynek ziemniaków (Belgia, Francja, Holandia, Niemcy i Wielka Brytania), produkcja ziemniaków zwiększyła się o ok. 1,8 mln ton (o ok. 5%). Konsekwencją wzrostu zbiorów, przy jednoczesnym silnym spadku zapotrzebowania przemysłu przetwórczego na surowiec z powodu lockdownu, jest bardzo niski poziom cen ziemniaków, który utrzymuje się już od kwietnia 2020 r.

W Polsce powierzchnia uprawy ziemniaków, według szacunków IHAR-PIB i IERiGŻ-PIB, wyniosła w 2020 r. ok. 328 tys. ha i była większa niż w roku poprzednim o ok. 6%. Plony szacuje się na 270 dt/ha, wobec 214 dt/ha w roku poprzednim i 234 dt/ha średnio w latach 2011-2015. Zbiory wyniosły ok. 8,87 mln ton i były o 2,27 mln ton większe niż w 2019 r. i o 0,93 mln ton powyżej średnich zbiorów z lat 2011-2015.

Z powodu znaczącego wzrostu produkcji, ceny ziemniaków również w Polsce są bardzo niskie i w okresie jesiennym w obrocie targowiskowym nieznacznie przekraczały 100 zł/dt, średnio o ok. 50% w porównaniu z analogicznym okresem 2019 r. Ceny w Polsce będą utrzymywać się na bardzo niskim poziomie, a dalszy ewentualny ich spadek będzie stymulowany sytuacją na rynkach zachodnioeuropejskich i możliwą presją importu bardzo tanich ziemniaków z tego kierunku.

Zmiany cen w obrocie hurtowym w pierwszej połowie bieżącego sezonu przebiegały podobnie, jak w obrocie targowiskowym, ale skala ich spadku była jeszcze większa, a ich poziom (58 zł/dt) w listopadzie 2020 r. był o ok. 62% niższy niż w listopadzie poprzedniego roku.

W skali całego sezonu 2020/21 średni poziom cen hurtowych może wynieść ok. 68 zł/dt, co w porównaniu z sezonem 2019/20 będzie stanowić spadek o ok. 57%, w odniesieniu do średniej pięcioletniej będzie to poziom niższy o ok. 28%.

W sezonie 2020/21 obroty rynkowe ziemniakami mogą wynieść ok. 4,46 mln ton i będą o ok. 13% większe niż w poprzednim sezonie. Zwiększy się przede wszystkim przerób na skrobię, ale również wzrośnie wykorzystanie ziemniaków w produkcji frytek, chipsów i suszy. Wzrośnie również sprzedaż do bezpośredniej konsumpcji. Samozaopatrzenie również będzie większe niż przed rokiem. Przewiduje się, że w sezonie 2020/21 kanałami rynkowymi (skup, sprzedaż hurtowa, sprzedaż targowiskowa), przy uwzględnieniu ubytków i strat, rozdysponowane będzie ok. 54% zbiorów.

Na spasanie przeznaczony jest ok. 2,2 mln ton ziemniaków, a ubytki i straty w przechowywaniu mogą wynieść ok. 0,6 mln ton.

W ostatnich kilku latach wskaźniki rentowności przedsiębiorstw przemysłu ziemniaczanego były nieco wyższe niż średnie dla całego przemysłu spożywczego. Natomiast w 2019 r. i w I półroczu

Tabela 1

Bilans ziemniaków (tys. ton)

Wyszczególnienie	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21 prognoza
Zbiory	6314	8872	9172	7478	6599	8867
Import	172	110	157	159	321	140
Eksport	18	42	28	40	22	35
Razem do dyspozycji	6468	8940	9301	7597	6898	8972
Zużycie w gospodarstwach	2036	3861	3868	2684	2553	3932
- sadzenie	779	825	745	770	820	775
- spasanie	157	1956	2103	939	833	2237
- samozaopatrzenie	1100	1080	1020	975	900	920
Sprzedaż krajowa razem	4062	4329	4483	4413	3945	4460
- na konsumpcję	1950	1850	1840	1750	1650	1680
- na zaopatrzenie przemysłu*	2112	2479	2643	2663	2295	2780
Ubytki i straty	370	750	950	500	400	580

* ziemniaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie

Źródło: Dane GUS, prognoza IERiGŻ-PIB, IHAR-PIB.

2020 r. sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu ziemniaczanego się pogorszyła. W sezonie 2020/21, dzięki wysokiej podaży i niskim cenom surowca, sytuacja w tym zakresie może się ponownie znacząco poprawić.

W sezonie 2019/20, z powodu słabej jakości i bardzo wysokich cen, spadkowy trend spożycia ziemniaków nabrął większej dynamiki, które zmniejszyły się o ponad 4% do 88 kg w przeliczeniu na mieszkańca. Nastąpił ok. 6% spadek konsumpcji ziemniaków nieprzetworzonych, który tylko częściowo został zrekomensowany większym spożyciem przetworów ziemniaczanych. Natomiast w sezonie 2020/21 nastąpi niewielki wzrost bilansowego spożycia ziemniaków i ich przetworów (do ok. 90 kg na

mieszkańca), głównie pod wpływem spadku cen i dosyć dobrej jakości bulw zebranych w 2020 r. Zdecyduje o tym wzrost spożycia w gospodarstwach domowych, przy spadku konsumpcji w sektorze HoReCa.

W sezonie 2019/20 znacząco zwiększył się przywóz i spadł wywóz ziemniaków. Spadek zanotowano również w eksporcie większości przetworów ziemniaczanych, natomiast wzrósł ich import. Nadwyżka w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami wyniosła 79,6 mln EUR, wobec 125,8 mln EUR w sezonie 2018/19. Natomiast saldo obrotów skrobią i produktami skrobiowymi pozostało ujemne i wyniosło 93,8 mln EUR, wobec 58,7 mln EUR w sezonie poprzednim.

W bieżącym sezonie przewiduje się wzrost eksportu przetworów ziemniaczanych i ziemniaków oraz produktów skrobiowych, zwiększy się wywóz ziemniaków. Natomiast znacząco (co najmniej o 50%) spadnie import ziemniaków nieprzetworzonych, także o kilka procent może zmniejszy się przywóz przetworów ziemniaczanych i produktów skrobiowych. Ceny w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami przypuszczalnie będą niższe niż w sezonie 2019/20.

W 2021 r. areał uprawy ziemniaków w Polsce przypuszczalnie obniży się do ok. 310 tys. ha. Przy przeciętnych warunkach pogodowych plony mogą wynieść ok. 280 dt/ha, a zbiory ok. 8,7 mln ton, tj. nieznacznie mniej niż w 2020 r.

SUMMARY

Despite a sharp slump in prices in the spring period, in Western Europe the cultivation area of ware potatoes has been maintained at the same level as in 2019, while it increased in the Central and Eastern European countries.

Across the EU, the potato cultivation area in 2020 was 1.81 million ha and was by 3.4% larger than the year before. Thanks to the relatively favourable, though very varied, agrometeorological conditions during the growing season, the average yields in the EU increased, when compared to the previous year, by about 5% to 338 dt/ha, and in relation to the five-year average their level was higher by 3.5%. The harvest of potatoes in the EU increased by about 9% when compared to 2019 and amounted to 61.2 million tonnes. In the Western European countries, which have a decisive influence on the European potato market (Belgium, France, the Netherlands, Germany and the United Kingdom), the production of potatoes increased by about 1.8 million tonnes (by about 5%). The increased harvest, with a simultaneous strong decrease in the processing

industry's demand for raw materials due to lockdown, resulted in a very low level of the prices of potatoes, which has remained unchanged since April 2020.

In Poland, the potato cultivation area, according to the estimates by the PBAI-NRI and IAFE-NRI, was about 328,000 ha in 2020 and was by about 6% higher than the year before. The yields are estimated at 270 dt/ha, when compared to 214 dt/ha in the previous year and 234 dt/ha, on average, in the years 2011-2015. The harvest amounted to around 8.87 million tonnes and was by 2.27 million tonnes higher than in 2019 and by 0.93 million tonnes higher than the average harvest in the years 2011-2015.

Due to a significant increase in the production, also in Poland the prices of potatoes are very low and in the autumn period, for potatoes sold in marketplaces, they slightly exceeded PLN 100/dt, on average, by about 50% less when compared to the same period of 2019. The prices in Poland will remain at a very low level, and the situation in the Western European markets and possible pressure

on importing very cheap potatoes from this destination will potentially stimulate their further drop.

The changes in the wholesale prices in the first half of the current season were similar to those in marketplace sale, but the scale of their drop was even higher and their level (PLN 58/dt) in November 2020 was by about 62% lower than in November of the previous year. In the whole 2020/21 season, the average level of wholesale prices may be around PLN 68/dt, which will mean a drop by about 57% when compared to the 2019/20 season, in relation to the five-year average this level will be lower by about 28%.

In the 2020/21 season, market turnover in potatoes may be about 4.46 million tonnes and will be by about 13% higher than in the previous season. In particular, processing into starch will increase, so will the use of potatoes in the production of chips, crisps and dried products. Sale for direct consumption will also increase. Self-supply will also be higher than in the previous year. It is anticipated that in the 2020/21 season about 54% of

the harvest will be distributed through market channels (purchase, wholesale, marketplace sale), taking into account losses and storage losses.

Around 2.2 million tonnes of potatoes will be used as livestock feed, and losses and storage losses can amount to about 0.6 million tonnes.

In the last few years, the profitability indices of potato companies have been slightly higher than the averages for the entire food industry. By contrast, in 2019 and in the first half of 2020, the economic and financial situation of the potato industry deteriorated. In the 2020/21 season, thanks to the high supply and low prices of raw materials, the situation in this regard can significantly improve again.

In the 2019/20 season, due to the poor quality and very high prices, the downward trend in the consumption of potatoes became more dynamic, and

this consumption decreased by about more than 4% to 88 kg *per capita*. The consumption of unprocessed potatoes decreased by about 6%, and this decrease was only partially compensated by the higher consumption of potato products. On the other hand, in the 2020/21 season there will be a slight increase in the consumption of potatoes and their products (to about 90 kg *per capita*), mainly due to a drop in the prices and the fairly good quality of tubers harvested in 2020. This will be determined by the increased consumption in households, with the decreased consumption in the HoReCa sector.

In the 2019/20 season, the import of potatoes increased significantly, and export decreased. Also, the export of most potato products decreased, while import increased. The surplus in foreign trade in potatoes and their products amounted to EUR 79.6 million, when compared to EUR 125.8 million in the 2018/19 season. On the other hand, the balance in trade

in starch and starch products remained negative and amounted to EUR 93.8 million, when compared to EUR 58.7 million in the previous season.

In this season, it is expected that the export of potato products, potatoes and starch products will increase, the export of potatoes will be higher. On the other hand, the import of unprocessed potatoes will decrease significantly (by at least 50%) and the import of potato products and starch products may also decrease by several percent. The prices in foreign trade in potatoes and their products will be probably lower than in the 2019/20 season.

In 2021, the potato cultivation area in Poland will be probably reduced to about 310 thousand ha. With the moderate weather conditions, the yields can be around 280 dt/ha and the harvest – around 8.7 million tonnes, i.e. slightly less than in 2020.

Table 1

Potato balance sheet ('000 tons)

Wyszczególnienie	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21 forecast
Crops	6314	8872	9172	7478	6599	8867
Imports	172	110	157	159	321	140
Exports	18	42	28	40	22	35
Total supplies	6468	8940	9301	7597	6898	8972
On-farm use	2036	3861	3868	2684	2553	3932
- seeds	779	825	745	770	820	775
- feed	157	1956	2103	939	833	2237
- self-provision	1100	1080	1020	975	900	920
Market sales	4062	4329	4483	4413	3945	4460
- ware potatoes	1950	1850	1840	1750	1650	1680
- processing potatoes*	2112	2479	2643	2663	2295	2780
Wastes and losses	370	750	950	500	400	580

* potatoes processed in the industry irrespectively of the purpose

Source: CSO.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek owoców i warzyw (57) • grudzień 2020,
2. Rynek ziemi rolniczej (22) • grudzień 2020,
3. Rynek cukru (48) • kwiecień 2021,
4. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (48) • maj 2021,
5. Rynek drobiu (59) • maj 2021,
6. Rynek mleka (60) • maj 2021,
7. Rynek zbóż (60) • czerwiec 2021.

WARUNKI PRENUMERATY I SPRZEDAŻY

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel. 22 50 54 685 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój nr 3.

Prenumerata roczna 1 egz. (1 numer) w 2020 r. wynosi 150 zł (w tym 8% VAT).

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433

W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

CENA 150 ZŁ

ISSN 1231-2762

Prenumerata (1 numer) w 2020 roku wynosi 150 zł (w tym 8% VAT).
Zamówienia z podaniem tytułu i liczby egzemplarzy prosimy kierować
do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>